

¹ L. e kötet 290. sz. levelét.

² Truman, az Egyesült Államok elnöke 1947 márciusában terjesztette a kongresszus elé új külpolitikai doktrínáját, melynek lényege, hogy az USA nyújtson anyagi segítyt a kommunizmus által fenyegetett államoknak. Ennek alapján először a görög kormány kapott jelentős támogatást, de azután kidolgozták a támogatás európai rendszerét (Marshall-terv). Károlyi egyoldalúan interpretálja a Truman-elvet, de tény, hogy a segély ára a kommunista pártok kiszorítása volt az érdekelt kormányokból, és ez fontos lépés volt a hidegháború útján.

³ Finom erőszak útján (francia).

⁴ Fájó szívvel (francia).

⁵ A hazatérését megelőző levelezésből látható, mennyire realisnak tartotta Károlyi egy horthysta restauráció veszélyét. Ez magyarázza, hogy elhitte a nyilván hamis információkat, amiket az „összeesküvésről” kapott. Beszédében az SZDP kongresszusának 1947. január 31-i megnyitását az összeesküvők ellen erélyes fellépést követelt, sőt hajlandó volt felszólalni a Nemzetgyűlésben Kovács Béla kiadatása érdekében.

⁶ Latin mondás: a köztársaság üdve mindenekfölött (tehát a törvények fölött is) áll.

⁷ Megfordult volna a kocka (angolul: az asztal).

⁸ Josef Beck 1932–1939 között lengyel miniszterelnök. „Ezredeseknek” nevezték a két háború közti lengyel politikában kulcsszerepet játszó katonai klikk képviselőit.

⁹ Ezt a levelét Károlyi akkor nem küldte el. L. e kötet 302. sz. levelét

295. KÁROLYI MIHÁLY RÁKOSI MÁTYÁSHOZ

(Budapest, 1947. június 2.)

Tisztelt Barátom,

Mielőtt Kairóba utaztam volt, megállapodtam Gyöngyösi volt külügyminiszter úrral, Szakasits miniszterelnök-helyettes úrral és Veled abban, hogy visszatérésem után átbeszéljük és megvalósítjuk a délkelet-európai államokkal kapcsolatos külpolitikai tervemet, illetve felállítjuk az általam javasolt délkelet-európai szövetet, s így én aktívan bekapcsolódhatom a magyar külpolitikába.

Előzetesen a rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri tisztemről való lemondásomat bejelentő levelet intéztem Gyöngyösi külügyminiszter úrhoz. Ezt a bejelentésemet a fent említett megállapodás után időlegesen visszavontam és végleges visszavonását a terv keresztülvitelétől tettem függővé.

Most már több mint két hete tartózkodom Budapesten, és még senki sem szólított fel arra, hogy a fenti tervet átbeszéljük, sőt hivatalosan még arra sem kértek fel, hogy az Interparlamentáris Unió konferenciáján szerzett tapasztalataimról beszámoljak. A belpolitikai helyzetről szintén nem tájékoztattak. Mindebből azt a következtetést vonom le, hogy szolgálataimra nincs szükség, és így arra kérlek, hogy a rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri tisztemről való lemondásomat közöld a minisztertanáccsal és hivatalosan is tedd közzé.

Szívélyes üdvözzel

PIL 274. f. 10/10. ó. e. (eredeti)

296. KÁROLYI MIHÁLYNÉ BÖLÖNI GYÖRGYHÖZ

(Budapest, 1947. június 2.)

Kedves Bölöni!

A vezetésem alatt megnyílt rákospalotai „Károlyi Fiúotthon”-nak ez ideig sem orvosa, sem az orvos számára szánt költségekre fedezete nincsen. Nagy kérelemmel fordulok Magához mint olyan jóbaráthoz, kinek segítségére tudom, hogy mindig számíthatok.¹

Rákospalotán, a Nemzeti Segély orvosaként működik dr. Német Ferenc orvos, kinek egyénisége nagyon megfelelőnek látszik arra, hogy az Intézet növendékeinek rendszeres orvosi felülvizsgálatát végezze, valamint szükség esetén a gyógykezelést ellássa. Mivel a Magyar Howard Liga, mely az Intézet eltartója,² nagyon szűkös anyagi eszközökkel rendelkezik, az ügy szociális és közérdekű voltára való tekintettel arra kérem, hasson oda, hogy dr. Német Ferencet a Nemzeti Segély keretében a „Károlyi Fiúotthon”-ban végzendő orvosi működéséért megfelelő díjazásban részesítse.

Bizonyára eredményes közbenjárásáért, fáradozásáért előre is hálás köszönetet mondok.

Szívélyesen üdvözlí

PIL 704. f. 131. ó. e. (eredeti)

¹ Bölöni a Nemzeti Segély elnöke volt.

² Károlyiné volt a Magyar Howard Liga elnöke.

297. BÖHM VILMOS TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ¹

(Budapest, 1947. június 20.)

Harmadikán elutazom. Fontos ügyben kell veled beszélnem, célszerű volna néhány nappal előbb megérkezned. Huszonegyedikén, szombaton három órakor telefonhoz hívlak.

PIL 283. f. 12/46. ó. e. (fogalmazvány)

¹ A távirat szövegére az ÁVO-n rávezették: „Lehallgatásra intézkedés történt.” (*Történeti Hivatal Sz-183*. Böhm vizsgálati dossziéja.)

298. KÁROLYI MIHÁLY P. F. KINNÁHOZ

(London, 1947. június 23.)

Dear Sir,

Thank you for your letter of the 20th June.¹

I feel very sorry that I have no opportunity to see the Secretary of State, but I perfectly understand that at present his heavy duties do not permit him to arrange a date on such a sort notice.

I had the intention to hand over to him an Aide Memoire on the present situation in Hungary and on my personal views of the same. As I am returning to Hungary tomorrow, I enclose herewith the memorandum² with the request to hand it over to Mr. Bevin.

Yours truly

PRO FO 371/67178 (eredeti)

*

Tisztelt Uram,

Köszönöm június 20-i levelét.¹

Nagyon sajnálom, hogy nem lesz alkalmam találkozni a Miniszter Úrral, de teljesen megértem, ha sokféle elfoglaltsága most nem engedi, hogy ilyen rövid idő alatt megfelelő időpontot találjon.